

GIÁO ÁN

Tên bài dạy: Thực hành làm văn bản nghị luận

Môn học: Làm văn

Lớp: Văn - Sử K29 (Năm thứ 2)

Họ và tên giáo viên: Ngô Thị Thanh Xuân

Thời gian: 45 phút

Số lượng sinh viên: 25

Vị trí của bài học: Tiết thứ 2 của chương: Làm văn bản nghị luận (gồm 3 tiết)

SV đã có những kiến thức về:

- Các kĩ năng làm văn.
- Lí thuyết làm văn bản nghị luận (khái quát về văn bản nghị luận, đặc điểm của văn bản nghị luận, cách làm văn bản nghị luận)

I. MỤC TIÊU

Sau bài học, SV có được:

Kiến thức

Củng cố lí thuyết làm văn bản nghị luận:

- Yêu cầu của văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống.
- Phân tích hiện tượng đời sống để tìm ý.
- Phân tích, tìm hiểu một đề văn nghị luận.

Kĩ năng

- Vận dụng các lí thuyết làm văn nghị luận về hiện tượng đời sống vào viết đoạn văn nghị luận với đề tài bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.
- Quan sát, nhận xét, phát hiện được những biểu hiện xâm hại môi trường (vịnh Hạ Long).

Thái độ

Có ý thức viết đúng thể loại văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống.

II. NỘI DUNG CHÍNH

Ý tưởng lớn nhất bao trùm bài học là: Rèn luyện kỹ năng tạo lập văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống, tích hợp giáo dục ý thức bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.

III. CÂU HỎI QUAN TRỌNG

- *Những câu hỏi nhấn mạnh đến sự hiểu biết, đem lại sự thay đổi của quá trình học tập:*
 1. Hãy cho biết yêu cầu của bài văn nghị luận về hiện tượng đời sống?
 2. Anh (chị) cần lưu ý những điểm gì khi phân tích, tìm hiểu một đề văn nghị luận? Những lưu ý ấy có ích gì cho bản thân anh (chị) khi viết bài văn nghị luận?
- *Các câu hỏi mà bài học có thể trả lời:*
 1. Hãy cho biết yêu cầu nội dung, hình thức, các bước làm bài, dàn bài của bài văn nghị luận về hiện tượng đời sống?
 2. Hãy cho biết hệ thống ý chính của bài văn: Bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long?
 3. Những nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường vịnh Hạ Long?
 4. Cần phải làm gì để bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long?
 5. Hãy viết đoạn văn nghị luận với chủ đề: Bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.
 6. Anh (chị) cần lưu ý những điểm gì khi phân tích, tìm hiểu một đề văn nghị luận?

IV. ĐÁNH GIÁ

- Cơ sở đánh giá:
 - Các đoạn văn tiêu biểu trong bài văn nghị luận về bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.
 - Kết quả bài tập trắc nghiệm của SV.
 - Các bài học tự rút ra của SV về hành động bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.
- Các hình thức đánh giá:
 - Kết hợp đánh giá của GV và SV (đánh giá bài tự luận – đoạn văn nghị luận của SV qua nhận xét, góp ý).
 - Đánh giá câu trả lời trắc nghiệm (đúng – sai).

V. ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

- Các tư liệu, đồ dùng, trang thiết bị phục vụ cho bài học:

- Tranh ảnh về cảnh quan thiên nhiên vịnh Hạ Long.
- Các bài báo, báo cáo về vấn đề môi trường vịnh Hạ Long.
http://baokinhteht.com.vn/home/20090510033417673_p0_c139/san-xuat-than-voi-cong-tac-bao-ve-moi-truong.htm
<http://www.khoahoc.com.vn/print/1229.aspx>
<http://www.sggp.org.vn/xahoi/2007/4/95680/>
http://tintuc.xalo.vn/00-1519769472/de_rac_giua_vinh_ha_long.html
http://vi.wikipedia.org/wiki/V%E1%BB%8Bnh_H%E1%BA%A1_Long
<http://vietbao.vn/Xa-hoi/O-nhiem-tai-vinh-Ha-Long-hay-lam>
<http://www.new7wonders.com/>
<http://www.epe.edu.vn/index.php?cPath=11&page=4&nID=23>
<http://www.baoquangninh.com.vn/comment.asp?id=21578&CatId=71>
- Máy tính, máy chiếu, bút dạ, giấy Ao, bảng phụ.
- Thẻ trò chơi.

VI. CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY VÀ HỌC

Hoạt động chuẩn bị trước giờ học

Chuẩn bị của GV:

- + Khảo sát tài liệu về môi trường vịnh Hạ Long.
- + Giao *Phiếu học tập số 1* cho SV trước 01 tuần.
- + Hỗ trợ, hướng dẫn SV tự nghiên cứu các tài liệu về môi trường vịnh Hạ Long và thực hiện các nhiệm vụ học tập.

Chuẩn bị của SV:

- + Tự tổ chức, chia nhóm học tập.
- + Tự nghiên cứu tài liệu về môi trường vịnh Hạ Long.
- + Hoàn thành các nhiệm vụ cá nhân và nhiệm vụ của nhóm theo yêu cầu của *Phiếu học tập số 1* trước giờ học.

Không gian lớp học: Chia lớp thành 4 nhóm học tập.

| Nội dung | Mục tiêu | Phương pháp | Thời gian | Mô tả hoạt động dạy học | | Tư liệu, đồ dùng |
|--|---|---|-----------|--|--|--|
| | | | | Hoạt động của giáo viên | Hoạt động của sinh viên | |
| I. củng cố lí thuyết làm văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống (Giới thiệu bài: thực hành làm văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống) <ul style="list-style-type: none"> Nội dung của văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống. Hình thức của văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống. Các bước làm bài văn nghị luận về hiện tượng đời sống. - Dàn bài của bài văn nghị luận về hiện tượng đời sống. | Ôn lại lí thuyết của bài văn nghị luận về một hiện tượng đời sống. | Trò chơi | 5 phút | - Tổ chức trò chơi: + Mỗi nhóm thực hiện một nhiệm vụ trong 01 phút. + Lựa chọn đáp án đúng trên thẻ trò chơi, dán đáp án lên bảng. Nhiệm vụ 1: Hãy cho biết yêu cầu nội dung của văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống. Nhiệm vụ 2: Hãy cho biết yêu cầu hình thức của văn bản nghị luận xã hội. Nhiệm vụ 3: Hãy cho biết các bước làm bài văn nghị luận về hiện tượng đời sống. Nhiệm vụ 4: Hãy cho biết yêu cầu của văn bản nghị luận về hiện tượng đời sống. - Tổng kết, đánh giá bằng slide | Thực hiện trò chơi. Nhóm 1: Thực hiện nhiệm vụ 1. Nhóm 2: Thực hiện nhiệm vụ 2 Nhóm 3: Thực hiện nhiệm vụ 3 Nhóm 4: Thực hiện nhiệm vụ 4 | Máy tính Máy chiếu Thẻ trò chơi |
| II. Thực hành phân tích hiện tượng đời sống để tìm ý 1. Tìm hiểu nguyên nhân nảy sinh vấn đề cần nghị luận Vấn đề ô nhiễm môi trường vịnh Hạ Long. Nguyên nhân: | Hiểu được: + Vẻ đẹp cảnh quan, thiên nhiên của vịnh Hạ Long. + Ba | - Quan sát - Đàm thoại, gợi mở. - Động não. | 10 phút | - Hướng dẫn SV quan sát tranh ảnh. - Đặt câu hỏi: + <i>Anh chị suy nghĩ gì sau khi quan sát tranh ảnh về vịnh Hạ Long?</i> | - SV quan sát tranh ảnh. - SV suy nghĩ, trả lời cá nhân. - 1 SV ghi chép kết quả trả lời | Máy tính Máy chiếu Giấy A0 Bút dạ |

| | | | | | | |
|--|--|--|--|---|--|---------------------------|
| <p>+ Do hoạt động kinh doanh, sản xuất của các doanh nghiệp xung quanh vịnh Hạ Long.</p> <p>+ Do hoạt động nuôi trồng, đánh bắt thủy sản và sinh hoạt của dân cư trên vịnh.</p> <p>+ Do hoạt động kinh doanh, du lịch trên vịnh.</p> <p>+ ...</p> <p>=> Do ý thức của con người</p> <p>Hành động bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.</p> <p>Tìm ý bằng việc trả lời một số câu hỏi: tại sao, như thế nào...</p> | <p>nguyên chính gây ô nhiễm môi trường vịnh Hạ Long.</p> <p>+ Một số hành động bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.</p> | | | <p>+ <i>Hãy cho biết nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường vịnh Hạ Long?</i></p> <p>+ <i>Hoạt động kinh doanh và sản xuất của các doanh nghiệp than có ảnh hưởng như thế nào đến môi trường vịnh Hạ Long?</i></p> <p>+ <i>Hoạt động nuôi trồng, đánh bắt thủy hải sản và sinh hoạt của dân cư trên vịnh có ảnh hưởng như thế nào đến môi trường vịnh Hạ Long?</i></p> <p>+ <i>Hoạt động kinh doanh, du lịch có ảnh hưởng như thế nào đến môi trường vịnh Hạ Long?</i></p> <p>- Hướng dẫn SV ghi lại kết quả trả lời bằng sơ đồ tư duy.</p> <p>+ Là công dân anh (chị) sẽ làm gì để bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long? (Đưa ra hai hành động cụ thể)</p> <p>- Đặt câu hỏi:</p> <p>+ Hãy xác định các ý chính của bài văn nghị luận với chủ đề: Bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.</p> | <p>của lớp trên giấy Ao.</p> <p>SV suy nghĩ, viết kết quả trên phiếu học tập số 2.</p> <p>Cá nhân suy nghĩ, trả lời.</p> | <p>Phiếu học tập số 2</p> |
|--|--|--|--|---|--|---------------------------|

| | | | | | | |
|---|--|-----------------|---------|--|--|--|
| 2. Tìm ý của bài văn nghị luận - Bài văn nghị luận với chủ đề: Bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long cần đảm bảo các ý chính sau: + Giá trị của vịnh Hạ Long. + Nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường vịnh Hạ Long. + Khuyến cáo hành động bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. | | | | | | |
| III. Thực hành viết đoạn văn nghị luận Chủ đề: Bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. | -Thực hành viết đoạn văn nghị luận - Đánh giá kết quả. thực hành. | Thảo luận nhóm. | 25 phút | - Giao nhiệm vụ cho các nhóm: + Nhóm 1: Viết đoạn văn nghị luận theo kiểu diễn dịch (từ 7 đến 10 câu) với chủ đề: Ngành than với việc bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. Nhóm 2: Viết đoạn văn nghị luận theo kiểu quy nạp (từ 7 đến 10 câu) với chủ đề: Hoạt động du lịch với việc bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. Nhóm 3: Viết đoạn văn nghị luận theo kiểu tổng - phân - hợp (từ 7 đến 10 câu) với chủ đề: Ngư dân sống trên vịnh với việc bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. Nhóm 4: Viết đoạn văn nghị luận theo kiểu tổng – phân - | - Bước 1: Trao đổi kết quả viết đoạn văn ở nhà của cá nhân. - Bước 2: Xây dựng sản phẩm nhóm, trình bày trên giấy Ao. | |

| | | | | | | |
|---|---|---|--|---|--|--|
| | | | | <p>hợp (từ 7 đến 10 câu) với chủ đề: Tuổi trẻ Quảng Ninh hành động bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quan sát, hỗ trợ các nhóm làm việc. - Tổ chức cho SV báo cáo kết quả thực hành. - Nhận xét, đánh giá. | <ul style="list-style-type: none"> - Đại diện nhóm báo cáo kết quả. <p>Các nhóm khác lắng nghe, phản hồi.</p> | |
| <p>IV. Tổng kết</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phương pháp phân tích và tìm hiểu đề trong văn nghị luận. <p>Đáp án:</p> <p>Câu 1: A, B</p> <p>Câu 2: B, C</p> <p>Câu 3: C, D.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bài tập về nhà. - Giới thiệu trang website bầu chọn cho vịnh Hạ Long trở thành kì quan thiên nhiên thế giới: http://www.new7wonders.com/ | <p>Giúp SV rút ra bài học về:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Phương pháp phân tích và tìm hiểu đề trong văn nghị luận. + Hành động vì Hạ Long hôm nay và mai sau. | <p>Trả lời câu hỏi trắc nghiệm theo nhóm.</p> | | <ul style="list-style-type: none"> - Hướng dẫn SV thực hiện bài tập nhanh. - Nêu câu hỏi trắc nghiệm (phiếu học tập số 3) <ul style="list-style-type: none"> - Hướng dẫn SV làm bài tập về nhà. - Giới thiệu địa chỉ bầu chọn cho vịnh Hạ Long | <ul style="list-style-type: none"> - Trao đổi, tìm phương án trả lời đúng. - 01 SV làm thư kí, ghi kết quả. <ul style="list-style-type: none"> - Lắng nghe, suy nghĩ | |

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Giáo trình Làm văn, Đỗ Ngọc Thống (chủ biên), Phạm Minh Diệu, Nguyễn Thành Thi, Nxb Đại học Sư phạm, 2007.
- Ngữ văn 9, tập 2, Nxb Giáo dục, 2008.
- Ngữ văn 12, tập I (Bộ nâng cao), Nxb Giáo dục, 2008.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

Bài: Thực hành làm văn bản nghị luận

Trước giờ học, sinh viên cần hoàn thành các nhiệm vụ sau:

| STT | Nhiệm vụ | Cách tổ chức thực hiện |
|-----|---|---------------------------------------|
| 1 | Anh (chị) hãy cho biết yêu cầu của văn bản nghị luận? | Làm việc cá nhân. |
| 2 | Hãy cho biết những nguyên nhân nào gây ra tình trạng ô nhiễm môi trường vịnh Hạ Long. | |
| 3 | Viết bài văn nghị luận khoảng 600 từ với chủ đề: Bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. | |
| 4 | Viết đoạn văn diễn dịch (từ 7 đến 10 câu) với chủ đề: Công ti than hãy bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. | Làm việc cá nhân, SV nhóm 1 thực hiện |
| 5 | Viết đoạn văn quy nạp (từ 7 đến 10 câu) với chủ đề: Công ti du lịch hãy bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. | Làm việc cá nhân, SV nhóm 2 thực hiện |
| 6 | Viết đoạn văn tổng – phân - hợp (từ 7 đến 10 câu) với chủ đề: Những ngư dân sống trên vịnh hãy bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. | Làm việc cá nhân, SV nhóm 3 thực hiện |
| 7 | Viết đoạn văn tổng – phân - hợp (từ 7 đến 10 câu) với chủ đề: Tuổi trẻ Quảng Ninh hành động bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long. | Làm việc cá nhân, SV nhóm 4 thực hiện |
| 8 | Anh (chị) cần lưu ý những điểm gì khi phân tích, tìm hiểu một đề văn nghị luận? Những lưu ý ấy có ích gì cho bản thân anh (chị) khi biết bài nghị luận? | Làm việc cá nhân. |

Tài liệu tham khảo

- *Giáo trình Làm văn, Đỗ Ngọc Thống (chủ biên), Phạm Minh Diệu, Nguyễn Thành Thi, Nxb Đại học Sư phạm, 2007.*
- *Ngữ văn 9, tập 2, Nxb Giáo dục, 2008.*
- http://baokinhteht.com.vn/home/20090510033417673_p0_c139/san-xuat-than-voi-cong-tac-bao-ve-moi-truong.htm
- <http://www.khoahoc.com.vn/print/1229.aspx>
- http://vi.wikipedia.org/wiki/V%E1%BB%8Bnh_H%E1%BA%A1_Long
- <http://www.epe.edu.vn/index.php?cPath=11&page=4&nID=23>
- <http://www.baoquangninh.com.vn/comment.asp?id=21578&CatId=71>

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2

Là công dân, anh (chị) sẽ làm gì để bảo vệ môi trường vịnh Hạ Long?

(Chỉ ra hai hành động cụ thể)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3

Bài: Thực hành làm văn bản nghị luận

Điền (Đ) vào những phương án trả lời đúng cho những câu hỏi dưới đây:

Câu hỏi 1: Anh (chị) cần lưu ý những điểm gì khi phân tích, tìm hiểu một đề văn nghị luận?

- ☐ A. Nhận thức đúng vấn đề trọng tâm mà đề yêu cầu làm sáng tỏ.
- ☐ B. Hình thành được hệ thống ý làm sáng tỏ cho vấn đề trọng tâm.
- ☐ C. Xác định các phương thức lập luận mà đề yêu cầu.
- ☐ D. Xây dựng hệ thống luận điểm.

Câu hỏi 2: Để nhận thức đúng vấn đề trọng tâm mà đề yêu cầu làm sáng tỏ, người viết cần phải:

- ☐ A. Xác định hệ thống dẫn chứng phù hợp
- ☐ B. Xác định đề yêu cầu bàn về vấn đề gì.
- ☐ C. Xác định phạm vi kiến thức cần huy động và làm sáng tỏ.
- ☐ D. Xác định các thao tác nghị luận cần sử dụng và kết hợp chúng trong văn bản nghị luận

Câu hỏi 3: Để hình thành được hệ thống ý làm sáng tỏ cho vấn đề trọng tâm, người viết cần phải:

- ☐ A. Xây dựng hệ thống luận điểm, luận cứ phù hợp.
- ☐ B. Lựa chọn các thao tác lập luận và kết hợp chúng.
- ☐ C. Dựa vào yêu cầu và chỉ dẫn của đề để tìm ra vấn đề trọng tâm và các ý lớn mà bài viết cần làm sáng tỏ.
- ☐ D. Tìm ra các ý nhỏ bằng cách đặt ra câu hỏi, vận dụng những hiểu biết về văn học và cuộc sống, xã hội để trả lời các câu hỏi đó.